

A székesfőváros új képtára.

Hosszas vándorlás után Budapest Székesfőváros képtára, melybe időközben, 1926-ban a gr. Zichy Jenő múzeum képanyaga is beolvadt, — most pompás hájlékok kapott az Egyetem-utcai gr. Károlyi palotában.

A szebbnél-szebb termek egész sora (22 terem) mutatja be itt fővárosunk válogatott képzőművészeti gyűjteményét.

A hazai képzőművészetek pártolása céljából még 1880-ban elhatározta a főváros, hogy évi négyezer forintot fordít művásárlásokra. Ez a vásárlás azóta nem szünetelt, amiért különös dicsérettel kell adoznunk fővárosunk vezetőségének. Ezzel nemcsak jó példát mutatott, de az idők folyamán kitűnő művészeti gyűjteményhez is jutott és a küzdő magyar művészeket is anyagilag támogatta.

Az új képtári-palotában most 282 festmény, 40 szobor és 93 grafikai mű látható — de a főváros, vásárlásai révén, eddig három ezer képhez, ezer grafikai műhöz és száz kisebb szoborhoz jutott, nem említve a sok nagyobb szabású szoborművet, melyek fővárosunk tereit és parkjait díszítik s ezzel is fokozzák Budapest szépségét.

A most megnyitott 22 terem mellett, a palota két oldal-szárnyában még legalább 30 kisebb terem rendezhető be képtári célokra. Ez egyuttal megnyugtathatja művészeinket, hogy a főváros művásárlását tovább is folytatja, nem is említve azt, hogy hivatalainak szebb termei most is tele vannak műalkotásokkal. Mindenesetre érdekes lenne az egyik oldalszárnyban néhány új termet a főváros értékesebb látképeinek gyűjteményével megtölteni.

A múzeum rendezési munkáját különben Csándy Dénes festőművész, a képtár igazgatója, kitűnő ízléssel végezte, bizonyoságot adva arról, hogy nemcsak jeles festő, de igen jó rendező is. Munkájában a művészeti ügyosztály vezetői: Némethy Károly tanácsnok és Pacher Győző szeretettel támogatták. Az egész rendezési munkát alig huszezer koronába került s a palota szépen restaurált termeiben a képtár a legkényesebb izlést is kielégítheti s egyik első-rangu látványossága lett a fővárosnak.

Természetesen a gyűjtemény a magyar képzőművészet bemutatására helyezi a főszűrt, régi művekben nincs is módjában a nagyobb állami gyűjteményekkel konkurálni. De néhány szép termet ilyen művekkel is megtöltött.

Mindjárt a főbejárat lépcsőházában, egy hatalmas fresko-falterületet *Benczúr Gyula* „Budavár bevétele” c. nagy történelmi vásznával takartak be. Itt látjuk *Strobl Gyula* gr. Zichy Jenőt és *Benczúr* mestert ábrázoló két márványszobrát is.

A belépő-csarnokban *Szekely* és *Benczúr* freskovázatai mellett Csándy igazgató néhány magyar genre-képet helyezett el, hogy az idegen látogatóval a magyar levegőt éreztesse. Itt van *Jankó János* képe: „A magyar népdal születése”, — idb. *Markó Károlytól* „A pusztá” és *Molnár Józseftől* a „Falusi malom” képe, aztán *Holló Barnabás* két kuruc vitézes lovasszobra. Itt látjuk még az alapítók közül gr. *Zichy Ödön* és gr. *Zichy Jenő* kepmasait.

Négy teremben régi olasz, németalföldi, német és francia mesterek műveit látjuk. Egy kis kápolna-fülkében *Taddeo di Bartolo* hármast oltárképét (a 14-ik századból) és a *Kassai festő* „Keresztény vértanuk” c. képeit (1500-ból). A régi mesterek közül feltűnnek: *Bellucci Antonio*, „Danae”-ja és *Solimeno Szt. Benedek* életéből festett jelenetei, azután *Denner*, *Baltazar*, *Strauch*, *Lorenz* két szép feje, *Ostade*, *Ruysdael*, *Salamon*, *Ryckart*, *Heda*, *W. Klaasz*, *Metsu*, *Le Brun*, *Rigaud*, *Hyacinthe*, *Greuze*, idb. *Mieris*, *Lorgillière* szebb képei. A következő termekben már megkezdődik a magyar mesterek sorozata. A régi magyarok közül külön nagy értéke a képtárnak *Kupeczky János* tizen négy darab alkotása, ön-arc képei, a „Rákóczy korabeli vitéz” (előbb *Rákóczy-képmás*), a „Koldusok”, *Sabine Imhoff* szép feje,

„Az ötvös és fia”, — a „Férfi csellóval”, gr. *Leskow* arc képe. — *Mányoki Adámtól* két kép, *Seibold* ön-arc képe, idb. *Markó Károly* tájképei; — azután *Szemler Mihály* nagy történelmi vászna (Gara nádor leverti a horvát lázadókat), *Greguss Imre*, „Honvédtábor”-a, *Barabás Miklós* fejei, *Borsos József*, *Molnár József*, *Jakobey*, *Telepy Károly*, *Györgyi (Giergl) Alajos*, *Donát*, *Jankó János*, *Grimm* művei; — újabb teremben *Pállik Béla* nagy vászna (Kosok az akolban), *Szekely Bertalantól* „Az apáca”, *Munkácsy Mihálytól* a „Mozart halála” vázlata, *Zichy Mihálytól* a „Kinizsy”, *Benczúr Gyulától* egy szerencsefeje, *Karlovcsky Bertalan* „Magyar parasztasszony”, *Mészöly*, *Paál László* szép tájképei, *Baditz Ottó* nagy vászna, az „Angyalcsinálók”, *Liezen-Mayer*, *Gyárfás Jenő*, *Than Mór*, *Kovács Mihály*, *Bihari* képei.

A túkrös nagy tányérekben kisebb szobrok vannak: *Fadrusz*, *Tóth István*, *Telcs*, ifj. *Vastagh Géza*, *Pásztor János*, *Bory*, *Csorba Géza*, *Sámuel Cornél*, *Siklody*, *Szentgyörgyi*, *Pátzay*, *Martinelli*, *Kisfaludi Strobl*, *Horvai*, *Lux Elek*, *Beszédes László*, *Beck Ö. Fülöp*, *Strobl Alajos*, *Ligeti Miklós* művei.

Újabb képtártermek hosszu sorában: *Rippl-Rónai* „Kalitkás nő”, *Bozsnay István*, *Vaszarj János* „Szolgaleány”, *Glatz Oszkár*, *Csók István* (fekvő akt), *Thorma János* „Kartyázók”, *Vágó Pál*, *Poll*, *Dudits*, *Iványi Grünwald* „Cigánytábor”; — újabb teremben *Ferenczy Károly* nagy vászna „Józsefet eladják testvérei”, *Rudnay*, *Knopp*, *Fényes*, *Kukán* „Zala György képmása”, *Nádlér*, *Deák-Ebner*, *Nagy Sándor*, *Perlmutter* Izák művei; — azután *László Fülöp* szép ön-arc képe, *Hegedüs László* nagy vászna „Krisztus sirbatétele”, *Strobentz*, *Körösfői-Kriesch*, *Vidovszky*, *Magyar-Mannheimer*, *Mendlik Oszkár*, *Komáromi-Kacz*, — *Maróti Major Jenő* „Friss hó”, — *Márk Lajos*, *Katona Nándor*, *Benkhard Agoston*, *Szlányi Lajos*, *Mihalik Dániel*, *Spányik Cornél*, br. *Hatvani Ferenc*, *Edvi-Illés Aladár*, *Déry*, *Krusnyák*, *Szüle*, *Czencz*, *Pentelei-Molnár*, *Stettka Gyula* *Udvary*, *Borúth* művei.

A kisebb termekben: *Merész Gyula*, *Vadász Endre*, *Belány*, *Kunffy*, *Romek*, *Pólya*, *Aldor*, *Sárdy*, *Vaszarj* „Fekvő nő”, *Istokovits*, *Hermann*, *Egry*, *Kernsteck*, *Burghardt Rezső*, *Basilides*, *Hubay Andor*, *Heintz*, *Márffy*, *Patkó*, *Szönyi*, *Aba-Novák* művei; — még egy terem *Mikola* és *Frank* tabáni képeit, *Háry Gyula* budai várát, *Márton* műcsarnoki képét, *Zádor*, *Horváth Béla*, *Gy. Takách* és *Undi Mariska* műveit mutatja be.

A könyvtárteremben grafika és szobrok kerültek, ezek közül: *Róna József* „Faun és nimfa” c. műve, *Szamosi Soós Vilmos*, *Lányi*, *Farkas Zoltán*, *Damkó József*, *Sidló* szép fejei. Az aquarellek közt *Baranszky*, *Kövesdy*, *Wagner*, *Gedő*, *Márton Ferenc*, *Hende*, *Diósy*, *Barta Ernő*, *Biczó András*, *Pécsi-Pilch*, *Egyed Erna*, *Gallé Tibor* — a rézkarcok közt *Varga*, *Vadász*, *Demeter*, *Istokovits*, *Komjáti*, *Conrad Gyula* szebb lapjai tűnnek fel.

Külön terem jutott *Lotz Károly* 28 darabból álló kollekciójának, mely az érdemes mestert régi magyar genre-képeivel és újabkori freskó-műveivel ismerteti.

Budapest székesfőváros képtárát a IV., Egyetem- u. 6. sz. palota első-emeleti termeiben folyó évi október hó 16-án, hétfőn d. u. 6 órakor nyitja meg *Hóman Bálint* m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter. Az ünnepélyes megnyitást követő napon, október hó 17-én, kedden, d. e. 10 órától lesz a képtár nyilvános bemutatása a nagyközönségnek. A megnyitás hetében délelőttönként 1/2-10-1/2 óra között 1 pengő belépődíj ellenében tekinthető meg a képtár. Egyébként a képtár nyitva lesz hétköznaponként, hétfő és csütörtök kivételével 1/2-10-től 1/2-12-ig, vasár- és ünnepnap 9 és 2 óra között, belépődíj 30 fillér. Vasárnap 11 óráig belépődíj nincs. Nyitási időn kívül a képtár 1 pengő ellenében tekinthető meg.

Kézdí-Kovács László.

1933 V 15